

Poštovani,

Sukladno pozivu od strane Hrvatske agencije za telekomunikacije, ovim putem se uključujemo u Javnu raspravu na temu DTK - zajedničko korištenje. Komentari Optima Telekoma obrađeni su po dokumentima predloženima na web stranicama HAT-a.

1. PRAVILA KORIŠTENJA DTK

Prijedlog pravila korištenja DTK obvezuje sve korisnike da uvijek mora ostati jedna cijev slobodna od svakog tipa cijevi položenih na istoj trasi za potrebe otklanjanja smetnji. Podržavamo takav prijedlog, jer je omogućavanje održavanja sustava svjetlovodnih kabela nužnost. Ali, mišljenja smo da je u tu svrhu dovoljno rezervirati ili osloboditi jednu cijev najvećeg promjera od svih tipova cijevi položenih na istoj trasi, iz slijedećih razloga:

1. Oslobođanje po jedne cijevi od svakog tipa na istoj trasi iziskivat će puno više problema, posebice na područjima velikih gradova;
2. Potrebe za korištenjem DTK su sve veće, i omogućavanjem korištenja većeg broja cijevi na istoj trasi omogućuje se i polaganje veće količine svjetlovodnih i ostalih kabela i ispunjavanje zahtjeva većeg broja zainteresiranih strana, a i samom vlasniku se uvećavaju prihodi od korištenja iste.

Mišljenja smo da je nužno definirati ograničenje korištenja rezervne cijevi na način da istu smiju koristiti u svrhu otklanjanja smetnje isključivo postojeći korisnici DTK na predmetnoj trasi.

Također, pošto stoji činjenica da je na većini trasa u većim gradovima prisutan uvučeni svjetlovodni kabel direktno u PVC cijevi, predlažemo da se omogući i uvlačenje svjetlovodnih kabela direktno u PVC cijevi u slučajevima kada su PVC cijevi već ispunjene PEHD cijevima manjeg promjera, kako bi se iskoristio sav postojeći prostor u PVC cijevima za korištenje istih. Takva mogućnost je faktički i spomenuta u točki 7. prijedloga HAT-a.

Potpuno se slažemo da je potrebno uvesti certificiranje ili licenciranje izvođača radova na korištenju DTK, ali je u tu svrhu nužno skratiti rokove licenciranja na najmanju moguću mjeru tako da bi rok izdavanja ili odbijanja od strane HAT-a trebao biti najviše 15 dana od dana zahtjeva izvođača radova.

Pravila korištenja DTK će se s vremenom sve više uvažavati od strane korisnika, uz preduvjet uvođenja sankcija za nepoštivanje istih.

2. PRAVILA RJEŠAVANJA ZAHTJEVA ZA IZNAJMLJIVANJE PROSTORA U DTK

S naše strane postoji opravdana bojazan, ako se pod pojmom "izgradnja" u dijagramima toka podrazumijeva samo jedna tvrtka, da će neminovno doći u kratkom roku do zagušenja ljudskih resursa u "izgradnji", te da će nastati veliki zastoji u izvidima na terenu i izradi tehničkih rješenja. Stoga predlažemo da korisnici DTK, koji su u mogućnosti, sami izrade tehnička rješenja, koja bi "izgradnja" samo provjeravala na terenu. Mišljenja smo da je izrada tehničkih rješenja od strane davatelja zahtjeva za iznajmljivanje prostora DTK, zapravo, jedini efikasan način ubrzanja procesa rješavanja zahtjeva. Iz tog razloga potrebno je definirati da pri izradi tehničkog rješenja davatelj zahtjeva ima pravo izvršiti izvid trase po pravilima struke, a sve skupljene informacije o trasi i ispunjenosti kapaciteta DTK dostaviti HAT-u. Na taj način, HAT će imati svježije informacije o stvarnom stanju DTK na terenu, bez dodatnih troškova izvida, posebice ako se radi o DTK na relaciji od glavnih trasa do objekata krajnjih korisnika tk usluga.

Također, što se tiče slobodnih cijevi na magistralnim pravcima, pošto će količina zahtjeva za korištenjem istih biti višestruko manja nego u gradskim sredinama, predlažemo da se omogući korištenje svih cijevi na magistralnim pravcima uz ograničenje u broju kabela/niti koje jedan korisnik smije postaviti na istoj trasi, čije će korištenje samo po sebi biti skuplje za korisnika iz razloga dužine trase. Na taj način izvršit će se i selekcija ozbiljnih korisnika DTK na magistralnim pravcima, a ujedno će se i ukinuti "monopol" na korištenje magistralne DTK.

Prilikom obrade pojedinih zahtjeva za iznajmljivanje prostora u DTK, izuzetno je važno spriječiti tzv. preklapanje više zahtjeva na istoj trasi, uslijed čega bi moglo doći do nemogućnosti realizacije svih odobrenih zahtjeva. Stoga je veoma bitno prilikom zaprimanja, obrade i odobrenja tehničkog rješenja za pojedini zahtjev, izvršiti "virtualno" ucrtavanje pozicija polaganja kabela prema odobrenom tehničkom rješenju, i na temelju nove situacije na toj trasi vršiti obradu slijedećeg zahtjeva za iznajmljivanje prostora u DTK na istoj trasi.

Prije same odluke treba li ili ne treba izbjegavati postavljanje pristupnih kabela u iste cijevi s spojnim kabelima, neophodna je prethodna jednoznačna definicija pojmova spojnih i pristupnih kabela.

Općenito, zahtjevi za iznajmljivanje prostora u DTK se moraju rješavati po redosljedu zaprimanja, kako bi sve strane bile ravnopravno tretirane.

3. IZNOSI NAKNADA ZA IZNAJMLJIVANJE PROSTORA DTK

U Čl. 11. Pravilnika o tehničkim uvjetima gradnje i uporabe telekomunikacijske infrastrukture (NN 88/01) definirano je da iznos naknade stvarnih troškova po dužnom metru infrastrukture telekomunikacijskog objekta ne može biti veći od iznosa izračunatog prema sljedećem izrazu $IGN = 1/25 * IK/UK * (TI * 1,1) * 1,2$, je nejasno, i Odlukama HAT-a bi ga trebalo pobliže definirati jer nije dovoljno jednoznačno definirano o kakvim se stvarnim troškovima radi. U svakom slučaju, uvođenje predloženog dodatnog iznosa naknade bilo bi u koliziji s odredbama Pravilnika.

Konkretan prijedlog naknada za korištenje slobodnog prostora u DTK s pripadajućom strukturom naknada bi trebao biti slijedeći:

Vrsta troška	Iznos
Troškovi izgradnje DTK	1,65 kn*
Održavanje DTK i vođenje dokumentacije o istoj	0,165 kn
Pravo služnosti	0,19 kn **
Ukupan iznos naknade	2,00 kn ***

* ovaj prijedlog odnosi se na primjer kada je ukupni trošak izgradnje jednog dužnog metra DTK 500,00 kn (koji predstavlja i maksimalni iznos stvarnih troškova), i kada se koristi ¼ cijevi od ukupno 4 cijevi na raspolaganju, tako da se prema izračunu iz Pravilnika dobiva iznos od 1,65 kn troška izgradnje DTK po dužnom metru, faktor dijeljenja iznosi 16

** ovaj prijedlog odnosi se na primjer kada se koristi ¼ cijevi od ukupno 4 cijevi na raspolaganju, faktor dijeljenja iznosi 16

*** ukupni iznos naknade, ako se radi o zauzimanju ¼ prostora u jednoj cijevi od 4 postojeće na istoj trasi, faktor dijeljenja je 16

Prilikom određivanja iznosa naknada za korištenje slobodnog prostora u DTK potrebno je uzimati u obzir parametre dužnog metra i debljinu - promjer kabela koji se uvlači i time zauzima određenu površinu presjeka slobodnog prostora u cijevi. Važno je napomenuti da u sklopu ovih naknada nisu uračunate i naknade za pravo služnosti, te se shodno tome moraju definirati krajnji maksimumi iznosa naknada za korištenje prostora u DTK.

U svakom slučaju, nužno je razlikovati stvarne troškove izgradnje DTK infrastrukture obzirom na određeno zemljopisno područje, te smo mišljenja da je potrebno ponuditi nekoliko kategorija cijene, na način da se gore navedena formula za izračun množi s koeficijentom od 0,5 do 1,0, ovisnom o zemljopisnom području i regiji.

4. UTVRĐIVANJE KAZNI I SANKCIJA

Bez konkretno definiranih kazni i sankcija i načina primjene istih neće biti niti poštivanja pravila korištenja DTK. Ali, predlažemo da se u prvom redu kažnjavaju izvođači radova i naručitelji radova koji su prekršili pravila korištenja DTK i pravila rješavanja zahtjeva. Mišljenja smo da vlasnik kabela u najvećem broju slučajeva nije krivac za pogrešno korištenje DTK. Pritom, izvođači radova ili naručitelju su dužni izvući pogrešno uvučene kabele. Također, mora se uzeti u obzir i volumen prekršaja, odnosno, dužina trase ili uvučenog kabela kojim se krše pravila korištenja DTK.

Posebne kazne moraju se definirati za izvođače radova i naručitelje koji nisu licencirani ili certificirani, i koji rade navedene poslove unatoč eventualnom prethodnom oduzimanju licenci ili certifikata od strane HAT-a.

5. SREĐIVANJE POSTOJEĆEG STANJA

Sređivanje postojećeg stanja na pojedinim dionicama, s naglaskom na područje Grada Zagreba je praktički nemoguće, te je jedini način sređivanja stanja - dogradnja DTK infrastrukture.

Predloženi tekst temelji se na oslobađanju bar jedne cijevi na određenoj trasi DTK, a na temelju tehničkog rješenja. Naše mišljenje je da se u prvoj fazi sređivanja stanja mora krenuti s izvlačenjem kabela koji se ne koriste, a najviše prostora bi se dobilo izvlačenjem napuštenih i nekorištenih bakrenih paričnih kabela velikog promjera.

HAT mora osigurati mehanizam neovisnosti kako pojedina tehnička rješenja nebi favorizirala pojedine korisnike DTK. Iznimno je važan taj moment nediskriminacije u izradi tehničkih rješenja za sređivanje postojećeg stanja.

Također, HAT mora preuzeti odgovornost u ime "izgradnje" za eventualna oštećenja postojećih kabela i za eventualne prekide u funkcioniranju telekomunikacijskih sustava pojedinih korisnika, i nanesenu direktnu i indirektnu štetu istima. Posebno želimo naglasiti na problem na koji će se naići - nemogućnost vađenja spojnica iz zdenaca, u kojima, radi manjih dimenzija ili zakrčenosti prostora nije moguće raditi na spojnica.

Kako bi se svi postojeći korisnici DTK pravovremeno pripremili i aktivno sudjelovali u sređivanju postojećeg stanja, predlažemo da se izradi dinamika - terenski plan odvijanja aktivnosti u sređivanju stanja na pojedinim trasama DTK.

Nažalost, predložen tekst HAT-a u 4. stavku omogućuje da se gotovo svi svjetlovodni kabele postavljene u DTK proglaše pogrešno postavljenima i određenima za preslagivanje, jer su položeni bez valjane suglasnosti ili bez tehničkog rješenja. Činjenica jest da se suglasnost u većini slučajeva nije mogla dobiti, iz razloga neriješenog vlasništva nad DTK, pa tako niti tehnička rješenja nisu mogla biti prikazana. Pri tom je važno razlikovati označene od neoznačenih kabela.

Potpuno podržavamo ideju da se na pojedinim trasama, na kojima postoji velik broj svjetlovodnih kabela, sređivanje stanja izvrši zamjenom postojećih klasičnih svjetlovodnih kabela s mini svjetlovodnim kabelima, posebice na magistralnim trasama.

Dodatni problem koji će se pojavljivati s vremenom je problem otkrivanja i uklanjanja tzv. mrtvih kabela, koji nisu u uporabi, već služe samo u svrhu ograničavanja pristupa i korištenja DTK drugim stranama.

6. ODRŽAVANJE DTK

Održavanje DTK ne smije se ograničiti samo na redovno održavanje, već mora postojati i tzv. interventno održavanje koje će vršiti ista pravna osoba.

Odabrana pravna osoba odgovorna za održavanje DTK nebi smjela ograničavati ulazak u DTK izvođačima radova, već samo prijavljivati radove ili eventualne nepravilnosti HAT-u. Time bi se izbjegla eventualna tendencioznost i naklonjenost održavatelja DTK prema pojedinom izvođaču.

Također, održavanje DTK mora se ponuditi pravnim osobama na regionalnoj razini, čije stručno osoblje ima bolji uvid u stanje u regiji, s ograničenjem da minimalna područje mora biti područje županije, kako bi se izbjegle eventualne tendencioznosti i naklonjenost lokalnih DTK održavatelja na lokalnim razinama prema pojedinom izvođaču.

7. VOĐENJE DOKUMENTACIJE

Da bi operatori i koncesionari DTK mogli dostaviti dokumentaciju svojih kapaciteta u traženom obliku, kako je to definirano u predloženom tekstu HAT-a, operatorima i koncesionarima bi HAT trebao dostaviti podloge i pozicije zdenaca i trasa, te pripadajuće kapacitete.

Pošto se danas većina postojeće dokumentacije nalazi u T-HT-u, neophodno je da HAT žurno preuzme tu dokumentaciju ili njezine preslike, objedini dokumentaciju svih korisnika te pretvori istu u elektronički oblik, kako bi svi operatori i koncesionari DTK imali ravnopravan pristup traženim informacijama, čime bi se izbjegle eventualne pravne prepreke otkrivanja poslovnih tajni vlasnika DTK ili kabela.

Stoga, HAT ili ovlaštena pravna osoba od strane HAT-a mora jedina raspolagati svim informacijama o DTK infrastrukturi, te ju ujedno davati na korištenje i pravnim osobama ovlaštenim za održavanje DTK.

U svakom slučaju, mora se ispoštovati i Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN 128/99), posebice Čl. 73-77. u kojem se jasno vidi da pravne prepreke u raspolaganju podacima o vodovima nebi smjele postojati.

S poštovanjem,

OT - Optima Telekom d.o.o.